

Nới giới hạn sử dụng hóa chất emamectin trong nuôi trồng cá hồi: Thỏa thuận trong bóng tối và sự bày biện lóng ngóng

Scot Salmon

HN 5-9-2023

Trong thảo luận ngắn này, xin giới thiệu lại một bài điều tra tổng hợp về trường hợp cơ quan quản lý Scotland đã thống nhất với ý kiến của các đại diện công nghiệp nuôi trồng-chế biến cá hồi nhằm nới lỏng kiểm soát hóa chất diệt ký sinh, vốn được biết là độc hại (gọi chung là *pesticide*), có tên emamectin. Cụ thể các giới hạn sử dụng được nới lỏng để tăng 23 lần, sau các “thương thảo trong bóng tối” với đại diện giới chủ. Bài báo đăng trên *Ferret*, ngày 21-5-2023, ký tên tác giả R. Edwards [1].

Mật độ emamectin diệt ký sinh trùng (rệp nước *louse*) trong cặn lắng của hồ nuôi cá nước biển, đã được nới tăng từ 12 lên 272 nanograms trên mỗi kilogram trong giai đoạn từ 2017 đến 2023. Điều đáng nói là “căn cứ” để nới trần dư lượng hóa chất trong nước này là “nghiên cứu khoa học” của tư nhân. Giới chuyên môn và hoạt động môi trường bị sốc và đánh giá đây chính là ví dụ điển hình của hiện tượng cơ quan quản lý đầu hàng trước áp lực của giới doanh thương. Hậu quả tất yếu là môi sinh và các loài động vật sẽ phải gánh chịu.

Hình. Emamectin dưới thương hiệu Slice của Merck.

Bản thân quá trình chịu áp lực 7 năm từ giới doanh thương rồi chịu bó tay, nhưng vẫn diễn đúng thể lệ được xem như một sự bày biện “lóng ngóng” (*shamble*), cốt chỉ để che đi những thỏa thuận lợi ích trong bóng tối. Emamectin được sử dụng trong thức ăn khi nuôi cá hồi trong lồng, nhằm diệt rệp nước gây bệnh, nhưng lại bị bài tiết ra và thải vào nước hồ, gây hại cho tôm, cua, tôm hùm và nhiều loài giáp xác nữa. Năm 2016, Scottish Environment Protection Agency (SEPA) đã từng ra đề xuất cấm hoàn toàn emamectin, nhưng đã bị loại bỏ một cách bí mật do áp lực từ các hãng nuôi trồng và Chính phủ Scotland.

Đến tháng 10-2017, SEPA đưa ra mức trần “tạm” cho lượng emamectin trong cặn lắng của hồ là 12 ng/kg. Mức thải sau đó tăng lên. SEPA yêu cầu UK Technical Advisory Group (UKTAG) đưa ra các mức an toàn với giới hạn sử dụng hóa chất diệt ký sinh. Nhưng UKTAG bị các hãng nuôi trồng gây sức ép và vận động chính sách, trong đó có cả nhà sản xuất emamectin của Mỹ Merck, buộc phải nói giới hạn sử dụng tăng lên, dựa trên báo cáo chưa kiểm tra.

Đến tháng 11-2019 UKTAG đề xuất và SEPA đồng thuận mức trần tăng từ 12 lên 23.5 ng/kg. Nhưng UKTAG nói “bằng chứng từ hoạt động kinh doanh” cần được xem xét lại trước khi kết luận cuối cùng.

Đến tháng 7-2022, sau khi có “báo cáo” từ các hãng nuôi trồng, UKTAG đã đề xuất tăng trần lên 131 ng/kg.

Thế rồi đến tháng 1-2023, Chính phủ Scotland hoãn công bố báo cáo về trần mới sau khi bị hiệp hội Salmon Scotland can thiệp. Kết quả là, UKTAG đánh giá lại rồi kết luận, mức trần sẽ nói lần thứ 3 lên mức 272 ng/kg, vào tháng 3-2023.

Tổ chức WildFish cho biết emamectin có “độc lực cao” và có đủ bằng chứng cho thấy tác động tiêu cực lâu dài, nguy hại với các sinh vật hoang dã ở biển. Hiểm họa với hệ sinh thái không có gì có thể bác bỏ.

Hành trình vận động chính sách của doanh thương cho thấy rõ để bảo tồn sinh thái, không thể bỏ qua vai trò của giới đầu tư, kinh doanh. Tài chính đóng một vai trò quan trọng trong quyết định của tất cả các bên [2]. Quan điểm coi doanh nghiệp như “phía bên kia chiến tuyến” đã cho thấy kết cục sau 7 năm: Bó tay quy hàng!

Nguyên nhân chính là sự thiếu vắng của “giá trị văn hóa thứ 11” (*eco-surplus*) trong hệ văn hóa doanh nghiệp, cũng như việc chuyển hóa giá trị đó vào tầm nhìn, sứ mệnh của các tổ hợp kinh doanh đang dựa trên tài nguyên sinh thái.

References

[1] Edwards, R. (2023, May 21). Pesticide safety limit watered down after industry lobbying. <https://theferret.scot/pesticide-safety-limit-industry-lobbying/>

[2] Nguyen, M. H., & Jones, T. E. (2022). Building eco-surplus culture among urban residents as a novel strategy to improve finance for conservation in protected areas. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9, 426. <https://www.nature.com/articles/s41599-022-01441-9>